

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на **Венелин Любомиров Тодоров** на тема
*“Методи Монте Карло за многомерни интегрални уравнения
и приложения”*

от **професор д.т.н. Иван Димов**, секция “Паралелни алгоритми”,
Институт по информационни и комуникационни технологии
към Българската академия на науките (ИИКТ-БАН)

Със заповед № 102/14.06.2017 г. на директора на ИИКТ-БАН съм утвърден за член на Научно жури във връзка с процедура за придобиване на образователната и научната степен „доктор“ по докторска програма “Математическо моделиране и приложение на математиката” в професионално направление 4.5 „Математика“ от Венелин Тодоров с дисертация на тема „Методи Монте Карло за многомерни интегрални и интегрални уравнения и приложения“. Тъй като съм научен ръководител на докторанта няма да рецензирам публикациите, в които съм съавтор.

Дисертационният труд на Венелин Тодоров съдържа 184 страници текст, в които има 26 фигури, 45 таблици и 18 страници литература, включваща 237 заглавия.

1. Актуалност

Дисертационният труд е посветен на една безспорно актуална област на изчислителната математика и математическото моделиране, а именно методите Монте Карло. Създаването и изследването на алгоритми за приближено пресмятане на интегрални и линейни функционали от решенията на интегрални уравнения безспорно са важни и актуални задачи.

2. Познаване състоянието на проблема от страна на дисертанта

Дисертантът познава добре проблема и това е видно от направения подробен литературен преглед на съществуващите методи и алгоритми за решаване на поставената задача.

3. Методика на изследването

Методиката за провеждане на изследването основава на фундаментални резултати от области, като функционален анализ, теория на вероятностите, числен анализ, числени методи за диференциални уравнения и теория на диференчните схеми, оценка на изчислителната сложност на алгоритми, както и стохастични методи в квантовата физика.

4. Характеристика и оценка на приносите на дисертационния труд

Няма да се спирам подробно на всички научни и научно-приложни приноси на кандидата, а ще отбележа само тези, които са най-съществени от моя гледна точка.

Смятам, че дисертантът има следните **основни научни и научно-приложни приноси**:

1. Изследвани са няколко подхода за генериране на точкови множества, а също така и алгоритми за числено интегриране: алгоритми Монте Карло и алгоритъм квази-Монте Карло, използващ квазислучайни редици на Соболев. Алгоритмите са приложени върху различни задачи, а именно:

(i) при пресмятане на ядрото на Вигнер в задачата за решаване на интегро-диференциалното уравнение на квантовата физика;

(ii) при оценки на Европейски опции;

(iii) при пресмятане на интегрални, които имат важно значение в Бейсовската статистика.

2. Конструиран е нов почти оптимален алгоритъм Монте Карло за интегрални уравнения, основан на балансиране на систематичната и стохастичната грешка, което да гарантира ефективност на алгоритъма при решаването на задачата с предварително зададена точност.

3. Предложен е алгоритъм Монте Карло за системи от линейни алгебрични уравнения (СЛАУ), който е подобрение на известен метод, наречен “случайно блуждаене по уравненията на СЛАУ”.

4. Разработени са нови компактни диференчни схеми с висок ред на точност по пространството (четвърти и шести ред) за нелинейни системи от параболични частни диференциални уравнения (ЧДУ). Схемите са приложени за решаване на система от 10 уравнения ЧДУ от *Датския Ойлеров модел* (UNI-DEM), описващ приближено далечен пренос на замърсители във въздуха. Подобреният алгоритъм на “случайното блуждаене по уравненията на СЛАУ” е приложен успешно за решаване на системи, получени след дискретизация на ЧДУ.

5. Значимост на разработката за науката и практиката

Извършената от дисертанта работа е достатъчна по обем и отговаря на изискванията на ЗРАС и Правилника за приложението му. Намирам работата за значима както в научно, така и в практическо отношение.

6. Преценка на публикациите по дисертацията

Във връзка с дисертацията, кандидатът е представил **5 публикации**, от които **4 са публикувани в специализирани международни издания с SJR ранг** при изискване от поне три научни публикации, поне една от които да е в специализирано международно издание, според Правилника за специфичните условия за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в ИИКТ-БАН. Представените работи са публикувани в периода 2015 г. — 2016 г. Една от представените публикации е **самостоятелна**. За една от публикациите е забелязано **едно цитиране** в издание с импакт-фактор.

7. Лично участие на докторанта

Докторантът има съществено лично участие в съвместните работи. Дисертационният труд е негово лично дело.

Авторефератът правилно отразява съдържанието на дисертацията.

8. Критични бележки

Нямам съществени критични бележки към предоставената ми за рецензиране дисертация. По време на обучението в докторантура сме имали многократни обсъждания на различни алгоритми, подходи и стратегии. Искам да отбележа, че Венелин Тодоров винаги много отговорно се е отнасял към отправените от мен забележки и препоръки и е отстранявал съществуващите неточности.

Има и малки технически бележки към самото изложение както към дисертационния труд, така и към автореферата, но те не влошават доброто впечатление от представянето на резултатите в дисертационния труд.

9. Лични впечатления

Имам добри лични впечатления за Венелин Тодоров, както от научната му дейност, така и от неговата упоритост и професионализъм като докторант.

Заклучение

Всичко това ми дава основание да констатирам, че са изпълнени всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав (ЗРАСРБ), както и на Правилника за неговото прилагане (ППЗ) и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИИКТ-БАН. Давам положителна оценка на дисертацията и предлагам на почитаемото Научно жури да **присъди образователната и научната степен „доктор“ на Венелин Любомиров Тодоров по докторската програма “Математическо моделиране и приложение на математиката” в професионално направление 4.5 „Математика“.**

8.08.2017 год.

гр. София

